

Uppföljning av arbetet med handlingsplanen inom Barn och unga

Bakgrund

Avdelningen Barn och unga prognostiserar ett kraftigt ekonomiskt underskott 2016. Personalomsättningen inom avdelningen har varit hög. Med detta som bakgrund upprättade avdelningen i samband med tertialrapport 1 en handlingsplan avseende åtgärder kring ekonomi och personal.

Ekonomi

Avdelningen har börjat arbeta med de åtgärder som redovisades i handlingsplanen men exakta siffror kan ännu inte presenteras utan kommer istället att redovisas mer noga i månadsrapport under hösten. Nedanstående redogörelse avseende ekonomi respektive personal går in i varandra och ibland emot varandra.

På avdelningen sker kontinuerlig och noggrann uppföljning av ekonomin. Varje enhetschef har möte en gång per månad med budgetcontroller, månatligen har enhetschefer avstämning med avdelningschef, avdelningschef har även regelbundna möten med budgetcontroller samt att ämnet ekonomi finns som en stående punkt på varje ledningsgrupp inom avdelningen. Till detta tillkommer även kontinuerlig uppföljning av den handlingsplan som upprättades under våren.

Utredningsenhetens budget uppvisar ett kraftigt och ökande underskott. Utifrån handlingsplanen pågår på enheten ett arbete med att införa nya rutiner och kontrollfunktioner. I arbetet med att stabilisera kostnaderna ingår som en del kunskapsutveckling. Alla handläggare och chefer behöver i datasystemet Paraplyet korrekt kunna registrera beslut om insatser, kostnad, tidsperiod och prognos. Besluten behöver vara uppdaterade. Detta är en förutsättning både för att budgetprognoser skall vara aktuella och för att säkerställa det ekonomiska underlaget. Korrekta beslut i datasystemet är dessutom en fråga om rättsäkerhet. Därför vikten av att genomföra utbildningar i Paraplyet och att utse en Paraplysamordnare som kan stödja handläggare och samtidigt utgöra en kontrollfunktion.

En viktig del av arbetet med en ekonomisk handlingsplan utgörs av att verka för en stabil och kunnig personalstyrka. De åtgärder som har genomförts för att minska medarbetares stress och öka yrkeskunskap, utgör en del av arbetet med att stävja eskalerande kostnader för nyanställningar och konsulter. I nuläget utgörs en stor del av enhetens medarbetare av oerfarna handläggare vilket i all planering på alla nivåer måste vägas in. Det finns en risk, i det fall enheten inte stabiliseras, att handläggare kan komma att använda tiden på enheten som en språngbräda till andra tjänster.

På enheten pågår ett arbete med att granska varje enskilt ärende för att därigenom bedöma om kostnaden kan sänkas genom att barnet/ungdomen flyttas hem, alternativt om kostnaden för insatsen kan reduceras utifrån att vårdbehovet har förändrats. Detta arbete införs som en rutin. Biträdande enhetschef går en gång varje månad igenom för sin grupps kostnadsblad och redovisar resultatet till enhetschef. Enhetschef träffar månatligen ekonomicontroller för att följa upp budgeten. Enhetschef redovisar månatligen vidare till avdelningschef. Avdelningschef följer månatligen upp ekonomin med ekonomicontroller. Från och med juli månad har det införts extra uppföljning och kontroll av verksamhetsstrateg/enhetschef (övergripande) som slutligen i samråd med avdelningschef ser över och beslutar om ärenden, placeringskostnader och vårdbehov.

Det pågår ett mycket gott samarbete mellan avdelningens öppenvårdsenhet och utredningsenheten. Tanken är att öppenvården med ett strukturerat hållande och omfattande familjearbete, kan möjliggöra att barn/ungdomar flyttas hem, eller att ungdomar kan flytta från institution till träningslägenhet. Det finns flera exempel där lösningar som dessa har visat sig fungera så väl att beslut om vård enligt LVU har kunnat upphävas och vårdkostnad radikalt sänkas.

Skolan är en viktig skyddsfaktor i barn och ungdomars uppväxt. Enskede Årsta Vantörs stadsdelsförvaltning har sedan 2013 haft projektmedel för samverkan mellan skola och socialtjänst (PPSS) och då vänt sig till elever i specifik skola, först Rågsvedsskolan och därefter Bäckahagens skola. Projektet syftar till en ökad närvaro på lektioner i skolan samt en ökad måluppfyllelse av skolresultat. Till socialtjänsten inkommer anmälningar om barn/ungdomar med hög skolfrånvaro. Erfarenheten är att dessa barn/ungdomars behov av fungerande skolgång blir lågprioriterade. Resurserna till biståndsbedömda insatser tilldelas familjer med komplexa och långvariga problem. Inom skolan hinner ofta problemen befästas innan åtgärder vidtas. Skolproblem är inte barnpsykiatriens primära uppdrag. I slutändan riskerar lösningar bli alltför kostsamma för såväl individ som för samhälle. Sammanlagt har PPSS under vårterminen 2016 arbetat aktivt med 12 elever. Av de 12 elever har 10 ökat sin skolnärvaro. Alla elever som ingått i projektet har uppmärksamats utifrån sin egen unika situation och eleverna själva har fått möjlighet att uttala sig om sin situation. 9 av 12 elever kommer ha uppföljning av insatsen från PPSS under höstterminen 2016. Risken för att denna målgrupp ska bli framtida klienter inom socialtjänsten minskar därmed avsevärt.

Avdelningen Barn och unga har ett antal ärenden där vårdbehovet är omfattande vilket medför att vårdkostnaden befinner sig på motsvarande nivå. Dessa ärendens vårdkostnad påverkar märkbart budgeten. En viktig del av en ekonomisk handlingsplan är därför att se över vilka andra huvudmän som kan vara aktuella att dela vårdkostnad och därmed minska kostnaden för enheten. Frågan om delade vårdkostnader behöver även ses över i samband med de månatliga genomgångarna av övriga ärendens placeringskostnader och vårdbehov.

När det gäller placeringar för ensamkommande barn och ungdomar förhandlar alltid en chef om placeringskostnader och det har resulterat i minskad placeringskostnad för den målgruppen med 700 000 kr per månad.

Våldsutsatta vuxna som behöver skyddat boende flyttas från skyddade boenden i de fall där det bedöms lämpligt till skyddade mellanboenden. Öppenvården har anställt en familjebehandlare som ska arbeta i dessa boenden för att få ner placeringskostnader. Flera våldsutsatta har flyttats, vilket innebär lägre kostnader, men samtidigt inkommer fler ärenden där våldsutsatta behöver skydd.

Familjevården har genomfört en översyn av samtliga placeringar och kunnat konstatera att i något enstaka ärende bör ärendet kunna överflyttas till annan kommun. I något annat ärende kommer den ersättning för inkomstbortfall som familjehemmet får att omedelbart avslutas.

Vid alla nya placeringar ser avdelningen grundligt över avtalen med institutioner och familjehem i syfte att inte binda upp oss vid kostnader för längre tid än då ungdomen faktiskt är placerad.

Inom staden finns även andra stadsdelar som har kraftiga budgetunderskott inom IoF barn och ungdom.

Personal

Av budgeten framgick: ” inför 2016 förstärks avdelningen med ytterligare 7 socialsekreterare som skall arbeta med ensamkommande flyktingbarn och ungdomar. Då det i dagsläget inte går att förutsäga hur många ensamkommande barn som kommer att hänvisas till stadsdelen under året kan antalet socialsekreterare komma att bli fler.”

2015-12-10 konstaterades följande:

- Vid årsskiftet har vi 230 ärenden som inte har någon handläggare.
- Av dessa är 71 EKB
- 159 är ”vanliga” ärenden, de flesta handlar om våld.

Gruppen EKB visar sig ganska snart ha för få socialsekreterare. De 7 som fanns i gruppen kunde inte klara antalet ärenden, då ärendemängden ökat till ca 200 barn/ungdomar. Det visar sig också att de flesta av socialsekreterarna har begränsad erfarenhet i yrket. För att gruppen skall kunna klara sitt uppdrag utökas antalet tjänster som socialsekreterare till 9, samt 1 biträdande enhetschef och sedermera 1 mentor

Utökningen av socialsekreterare och administrativ personal har blivit 22 totalt.

Detta genererar högre lönekostnader men samtidigt kan vi avveckla all inhyrd personal

Personalomsättningen inom avdelningen har varit stor men, i dagsläget har det stabiliserats. Endast två personer har sagt upp sig de senaste sex månaderna. Familjerätten, som vid årsskiftet, hade stor personalomsättning är nu fullt bemannade.

Mottagningsgruppen har rekryterat klart och alla tjänster är tillsatta i oktober. Gruppen för ensamkommande barn och ungdomar håller för närvarande på med rekryteringar och har flera bra ansökningar till de vakanta tjänsterna vilket innebär att även den gruppen kommer vara fulltalig inom kort. På utredningsenheten är det för närvarande 3 vakanta tjänster, vilka vi under en period kommer att vakans hålla.

Avdelningen kommer även vakanshålla tjänsten som enhetschef för familjevården under en sexmånadersperiod.

Avdelningen håller på att avveckla alla konsulter och för närvarande är det 8,5 konsulter i tjänst på avdelningen. From 1/12 2016 kommer vi att ha 2 konsulter kvar och from årsskiftet inte ha några konsulter alls.

Detta är en kraftig minskning då det som mest varit 22 inhyrda konsulter samtidigt. Kostnaderna för konsulter 2016 uppgår till 16,7 miljoner kronor, vilket då inte kommer att belasta budgeten 2017.

Som ett led i en positiv utveckling för avdelningen beslutas att utveckla verksamheten och satsa på kompetensutveckling.

Avdelningen kommer under hösten att påbörja en jämställdhetssatsning.

Fem handläggare inom utredningsenheten kommer att gå en utbildning på 7,5 högskolepoäng som är en påbyggnadsutbildning för barnutredare och fyra utredare ska gå ”samtal med barn”, dessa utbildningar bekostas av staden. Fem medarbetare från olika enheter kommer gå ”Signs of safety” som är en form av säkerhetsplanering för familjer så barn i högre utsträckning skall kunna bo kvar hemma.

Relationsvårdsteamet ska påbörja en utbildning ”mäns våld mot kvinnor” som omfattar 15 högskolepoäng samt Motiverande samtal (MI) för våldsutsatta som bekostas av medel från socialförvaltningen. RVCS medarbetare har under våren avslutat en utbildning i klinisk sexologi med fokus på våld, relationer och sexualitet.

Det är värt att notera att sjukfrånvarostatistiken på avdelningen ligger på en god nivå. Generellt kan sägas att sjukfrånvaron, utifrån statistiken, inte talar för att personal drabbas av arbetsrelaterade åkommor.

Statistik ärenden

Mottagningsgruppen har under årets första halvår tagit emot 1729 anmälningar/ansökningar jämfört med 2015 då enheten hade 1050 anmälningar/ansökningar under samma period vilket innebär en ökning med 65 %.

Kvinnofridsteamet har under årets tre första månaderna tagit emot 86 anmälningar/ansökningar jämfört med 2015 då enheten hade 43 anmälningar/ansökningar under samma period.

Vid juli månads utgång fanns det på utredningsenheten 720 pågående ärenden. Från januari 2016 till och med juli 2016 har beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU avseende beslut 35 barn/ungdomar fattats. Under 2015 fattades 49 beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU .

Från januari 2016 till och med juli 2016 har 31 ärenden lett fram till ansökningar om vård enligt §§ 1, 2 och/eller 3 LVU. Av dessa ansökningar gäller 24 stycken § 2 LVU, det vill säga miljöärenden, 5 stycken gäller § 3 LVU, det vill säga någon form av eget beteende, och 2 stycken ansökan gäller både §§ 2 och 3 LVU.

Det går inte att få fram någon statistik över hur det ser ut i andra stadsdelar. Det är sannolikt att Enskede-Årsta-Vantör är en av de stadsdelar som gör flest omhändertaganden utifrån stadsdelens storlek och tunga belastning.

Siffrorna pekar mot att det under 2016 kommer antalet ärenden med tvingande åtgärder att öka jämfört med 2015.

Sammanfattningsvis är det tydligt att antalet ärenden över lag fortsätter öka. Statistiken gällande LVU är också ett tecken på att ärenden tenderar innefatta ökad komplexitet. Vi har endast i ett fall haft ett ärende där förvaltningsrätten inte gjort samma bedömning som nämnden gällande LVU. Det bör nämnas att i flertalet ärenden har nämnden fått kritik av förvaltningsrätten för att nämnden inte tidigare agerat.

Statistik gällande detta, mellan förvaltningar, är i dagsläget inte möjligt att ta fram. I början av 2017 kommer ett sådant statistikprogram tas fram av staden och vi kan då mäta antalet LVU iförhållande till andra stadsdelar.

I skrivande stund är det 221 ensamkommande barn och ungdomar aktuella. BoU ansvarar för ungdomar upp till 21 års ålder. Fördelningen över åldrar är följande:

1-10 år: 15 stycken

11-16 år: 124 stycken

17 år: 54 stycken

18 år: 24 stycken

19 år: 4 stycken.

Vi kommer därmed inte avsluta några ärenden utifrån ålder de närmsta två åren.

Vi har inga ensamkommande barn/ungdomar som är omhändertagna enligt LVU.

Framtid

Det kan återigen nämnas att avdelningen håller på att avveckla inhyrd personal och från årsskiftet kommer ingen inhyrd personal att finnas i tjänst. Under 2016 har inhyrd personal kostat 16,7

miljoner kronor, vilket då blir en kostnad som försvinner under 2017.

Avdelningen har under våren förhandlat och genomfört en omorganisation av utredningsenheten som medför högre rättssäkerhet, mer stöd till handläggarna och ökad chefstäthet. Denna nya organisation håller nu på att sätta sig och de nya biträdande cheferna har kommit in i arbetet på ett bra sätt. Avdelningen arbetar intensivt med att se över vilka av de placerade barn och ungdomar som skulle kunna få vård på hemmaplan med öppenvårdsinsatser istället för att vara placerade på kostsamma institutioner som inte alltid uppfyller kraven för god vård. Utredningsenheten har implementerat Signs of Safety, vilket innebär att göra säkerhetsplanering kring barn och ungdomar som är utsatta för våld och för att försöka hitta lösningar på hemmaplan istället för placeringar. Utifrån det har en högriskgrupp bildats. Syftet är att hitta skydd och lösningar på hemmaplan istället för en placering. Avdelningens öppenvårdsenhet har anställt personal, ett ungdomsteam, som skall arbeta intensivt med hemmaplanslösningar för ungdomar.

De skall både kunna ”jobba hem” ungdomar men också arbeta för att ungdomar skall kunna bo hemma och inte behöva bli placerade alls. I några ärenden har vi hittat lösningar på hemmaplan så barn/ungdomar inte blivit placerade.

Avdelningen kommer att fortsätta med, dock mer intensivt, att göra omvärldsbevakning och jämföra oss med andra stadsdelar avseende ekonomi, antal placeringar, antal omhändertagande av barn/ungdomar samt olika metoder som andra arbetar utifrån.

Vid behov kan vi överväga att ta in extern hjälp på avdelningen för att se över organisationen och våra arbetssätt.

Avdelningen kommer i samverkan med andra avdelningar att arbeta fram förslag hur vi på ett nyskapande sätt kan arbeta med förebyggande insatser. För detta kan medel ansökas från sociala investeringsfonder. Vi bedömer att det går att förena detta med vad som framkommit i framtagande av det Lokala Utvecklingsprogrammet (LUP) och satsa på de geografiska områden som där pekas ut som särskilt utsatta.

Samverkan sker, och kommer att fortsätta, dels med andra avdelningar men även med andra stadsdelar. Det finns flera positiva aspekter av att samverka där en av vinsterna kan vara att få nya tips och idéer. Avdelningschef för BoU har regelbundna möten med andra avdelningschefer inom ett nätverk samt regional samverkan med Skarpnäck och Farsta. Information om till exempel Skarpnäcksllyftet kommer att inhämtas för att se vilka delar av det

som är lämpliga att applicera inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning.

Den vanligaste ärendetypen inom BoU är våld. Våld mot barn och/eller mot partner kräver mycket säkerhetsarbete, planering och genererar ofta placeringskostnader. En satsning på arbete mot våld har påbörjats inom avdelningen. Både Relationsvåldsteamet och Relationsvåldscentrum sydost har utökats samt att en gedigen utbildningsinsats för medarbetare kommer att ske under hösten. Goda kunskaper hos alla medarbetare och ett väl utfört arbete med våldsutövare torde kunna generera färre våldsärenden på sikt.

Gruppen för ensamkommande barn och ungdomar tillsattes efter hösten 2015 då en stor mängd flyktingar sökte sig till Sverige. Sådana grupper fanns redan etablerade i nästan alla andra stadsdelar. Detta innebär att den hos oss nytillsatta gruppen fick börja arbeta utan tidigare kunskaper eller erfarenheter. Då beslutet fattades om att tillsätta denna arbetsgrupp bestämdes att det ska genomföras regelbunden översyn av arbetsläget och se över statistik i syfte att antingen utöka arbetsgruppen alternativt omplacera någon handläggare till annan arbetsgrupp om behovet inte längre kvarstår inom EKB-gruppen. I dagsläget är det för tidigt att göra några förändringar inom arbetsgruppen. Utifrån politiskt fattade beslut som innebär att färre antal flyktingar kommer till Sverige samt att åldern på de flyktingbarn som nu är aktuella ökar kan innebära på sikt, tidigast under 2017, att förändringar görs av personalstyrkan inom gruppen.

Under året har som framgår flera åtgärder vidtagits för att förbättra arbetsförhållandena och avdelningens ekonomi. Dessa åtgärder bedömer vi kommer att ge resultat på längre sikt. Utifrån de förhållanden som har rått bedömer vi att det inte är rimligt att med akuta åtgärder förändra förhållandena på ett hållbart sätt.